אלו קדשים פרק שלישי תמורה כא.

מסורת הש"ס

א) זמים לו: (כתובות עח.), ב) כתובות לא. (וש"נ), ג) זמים עה: (עיי ה:), ד) (עיי ה: ד"ה יב:), ה) (מכר ר"ה יב:), ו) (עיי ה: וס' תוס' דחמים ל:: ד"ה קדש הם), ז) הלה ס"ד מ"ה, ח) מכות יט., (זמים ס. מופסקת פנסדרין ס"ב ד"ג), ט) (מגיגה ג: מגילה י. מכות יט. שבועות עז. זמים ס: קז: חולין ז. ערכין לב:), י) ביצה אחרת היה לפני ר"י בגמ', כ) (עי' תוס"ע דלא בזקא), ל) בי ר"ה מה"ד כאן חון מן הכבור ומן המעבר אם נפל כהם מוס פיטו יכול לפדותן ולהוציאן מקדושתן דנכבור כו', מ) (במדבר יח), נ) (ויקרא כב), ס) בי ר"ה וכולן מתיין בספרי ר"ה ולכתחלה לא יביאו בספרי מיתי טעמא, ע) מה כמרים ל"ק, פ) מלי כמרים ל"ק, לאמן הש"ס ומה"ד ומה"ד ולא קאבר ל"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מתני לה הכי אמר רבא ר"מ: (ב) רש"י ד"ה חון מן וכו' מוזלגין בקדשים ס"ד ומה"ה מ"ה יש להם פדיון אם נפל כהן מוס:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ס"ל משנינא כו'. ל"ל דעיר"ש הקונס מלי הי משני ליה משני ליה הכם מקום דאמר לאמלופי: [ב] רש"י ד"ה הרי. ומעבר הס"ד ומה"ד שלא נמסרין: [ג] ד"ה הא. כפיפא כו'. פי' מלמא דר"ש:

רבינו גרשום

עולה: ותפשוט ליה מדר' יוסי בר חנינא דאמר לעיל. ומודי ר' אלעזר במפריש נקבה לאשם: לא שמיע ליה. לא למרה מעולם ורב כהנא זע) [ר' אבין בר חייא]. ומודי ר' אלעזר. מאי כלומר מאי אהדדיה רבין בר כהנא: עד כאן לא קאמר רבי אלעזר בנה קרב עולה אלא נבי מפריש נקבה לעולה דאיכא שם עולה על נקבה אבל נבי אשם דליכא שם אשם על נקבה מודי דאין בנה קרב עולה: א"ל טעמיה דר' אלעזר נבי מפריש נקבה לעולה רבנה קרב עולה לאו משום דשם עולה על אפו אלא משום דחזי לעולה דזכר הוא והאי נמי בנה של אשם זכר הוא וחזי לעולה: דבא במאי עסקינן דיבא בדמיהן כגון דלא חזי להקרבה דנקבה ילדה: משנינא לך שיני דחיקי בבלאי דעיילא פילא בקופא דמחטא [אין] דמתניתין בהכי עסקינן דילדה נקבה עד סוף העולם: ואי לאו שיני. דחיקי [כי האי גוונא] מאי הוה יכיל לשנויי בה: הוה יכיל לשנויי. האי דקתני יפלו דמיהן לנדבה היינו כי ילדה נקבה אבל ילדה וכר יקרב עולה (בראמינא אנא) [בראמרן]. [והלא אף בנדבה עולה. מה שאפשר חכמים יפלו דמיהן לנדבה היינו [עולין] א"כ מה בין דברי רבי אלעזר לחכמים אלא זה יש ביניהם דבזמן שהיא באה חובה לנדבה יחיד כדברי ר' אלעזר שעונה סמיכה. וסמכים משלו כשאר קרבן יחיד ואם היה כאן זה שאביאה עבודה שלו שלו שאף על פי שאין משפר שלו עובד יכול הוא להקריבה ולהקטירה דכתיב ובא בכל אות נפשו ושרת רעורה יהיה שלו דכתיב עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ובזמן שהיא באה נדבה לעולה נדבת צבור אין סומך עליה דאין קרבן צבור שעון סמיכה ואינו מביא עליה נסכים משלו אלא משל צבור ואע"פ שהוא כהן בעל ולד חמורה אשם זה אינו יכול לעובדה אלא עבודתה ועורה לאנשי משמר העובד: ויאכלו בפומן לבעלים. בלא פדיון בכבור ומעשר שאין בהן פדיון דכתיב בהו לא יפדה ולא יגאל: שכל הקדשים נמכרים באסלין. משום דרוחה שלהן להקדש חוץ מבכור ומעשר שנאמרן לבעלים הילכך אין פוזלולין בהן: ובאין מחוצה לארץ לארץ להקריב חוץ מן הבכור ומעשר שאין באין ואף על פי כן אם באו תמימין דיעבד בכור ומעשר יקרבו ואם בעלי מומין יאכלו לבעלים בלא פדיון) (מתני') ואפר רבי שמעון מה טעם בכור ומעשר אין באין מחוצה לארץ (לפי שיש) (לכתחילה מפני שבכור ומעשר) יש להן פרנסה במקומן (שיכול לפרנסן בחוצה לארץ עד שעה) שיפול בהן מום קבוע ולאלתר כשיפול בהן מום יכול לאוכלן בלא פדיון הילכך אין צריך להעלותן ושאר כל הקדשים אין להן פרנסה כחוצה לארץ שיהו ניתנין לאלתר בשיפול בהן מום בלא פדיון אלא צריכין פדיון הילכך הרי הן בקדושתן וחמירי מבכור ומעשר הילכך באין מחוצה לארץ: הטיל מום בתמורת בכור ומעשר מהו. [תומרן דאמרן] המטיל מום (בבהמה) [בשאר] קדשים עובר משום חמשה לארץ הכי מאי מי אמרינן כיון דלא קרבי דכתיב לא תפדה קדש הם הם קרבין ואין תמורתן קרבין דיליף מעשר העבודה העבודה מבכור והילכך לא מיתייב אז דלמא לא לבעי. כלומר כי היכא דפשיטא ליה דאין בכור קרב מעשר נמי אינו נאכל דאמאי מספקא ליה טפי ממעשר דלא קרב כדתנן קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחר עשר עשירי שלשתן מקרשין התשיעי נאכל במומו לבעלים והעשירי מעשר ולאחר עשר קרב שלמים אבל התשיעי לא קרב [אלא מאי שנא בכור] (אנטיגנוס) העלה בכורות ולא קבלו ממנו אפילו דאיעבד: לא קשיא. הא דקתני ואם באו תמימים יקרבו [בר' ישמעאל] דמקיים לקמן מעשר שני לבכור אין נאכל אלא בפני הבית מכלל דאפילו בכור תוצה לארץ יאכל לפני הבית והא דקאמר ולא קבלו ממנו [דאינון] בר' עקיבא דמקיים לקמן בכור למעשר שני מה מעשר שני אינו בא אלא מן הארץ דכתיב לא תוכל לאכל בשעריך וכו' אף בכור נמי אינו בא אלא מן הארץ: [משום ג' זקנים. ר' ישמעאל ור' עקיבא ובן עזאי. בכור שנון הבאת מקום דכתיב והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם כו' מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית בזמן שאין בית אין נאכל (אלא) אפי' בירושלים בכורים יוכיחו שאין בהן דמים ואימורין ושנוין הבאת מקום ומעשר שנון הבאת מקום מה בכורים אין נאכלין אלא בפני הבית דכתיב בהו והניחו אצל מזבח: ולמה ליה קרא למילף ניהדר במה הצד נימא בכור יוכיחו שאין שנון הנחה אף אני אביא מעשר מה לבכור שכן שנון הנחה אף אני אביא מעשר מה לבכור שכן שנון הבאת מקום מה בכורים אין נאכלין אלא בפני הבית דכתיב בהו והניחו אצל מזבח: ולמה ליה קרא למילף במה הצד נימא בכור יוכיחו שאין שנון הנחה נימא בכור יוכיחו שאין שנון הבאת מקום ומעשר שנון הבאת מקום מה בכורים אין נאכלין אלא בפני הבית דכתיב בהו והניחו אצל מזבח: ולמה ליה קרא למילף במה הצד